

Økonomisk-politisk kalender

Den økonomisk-politiske kalender for perioden 2002 indeholder en summarisk oversigt over vigtige økonomisk-politiske indgreb og begivenheder, der kan have betydning for vurderingen af tidsserierne i *Konjunkturstatistik*. For lovene angiver de øverste datoer tidspunktet for Folketingets vedtagelse. Datoen sammen med lovnummeret refererer til tidspunktet for stadfæstelsen. Der findes en økonomisk-politisk kalender tilbage til 1992 på www.dst.dk under Vejviser i statistikken.

2002

1. jan. Euro bliver sat i omløb i eurolandene

Den 1. januar 2002 bliver eurosedler og -mønter sat i omløb i eurolandene, og centralbankerne begynder at inddrage de nationale valutaer. I en periode på op til 2 måneder vil man kunne benytte både euroen og de nationale sedler og mønter i forretningerne, men fra 1. marts vil kun euroen være lovligt betalingsmiddel i eurolandene.

Danmark har, ligesom Sverige og Storbritannien, ikke indført euroen. Den danske krone er imidlertid tæt knyttet til euro gennem valutasamarbejdet.

11. jan. En række råd og nævn nedlægges

VK-regeringen fremlægger sin plan *Mere velfærd og mindre bureaukrati – sanering af råd, nævn, udvalg og centre*. Omkring 150 råd og nævn skal enten nedlægges eller sammenlægges. Saneringen af råd, nævn, udvalg og centre ventes at give en samlet besparelse på omkring 0,3 mia.kr. i 2002. Dertil kommer yderligere, betydelige besparelser på tilskud og puljer.

29. jan. Forslag til Finanslov 2002

Den nye regering ønsker at omprioritere 7 mia. kr. for at sikre bedre sygehuse, ældrepleje og barselsorlov i forhold til det finanslovsforslag der blev fremsat i august af den tidligere regering. Skatten skal holdes i ro.

De forøgede udgifter skal finansieres ved at spare på de statslige udgifter (4,5 mia.kr.) og på bistanden til ulande og Østeuropa (1,5 mia.kr.) i 2002. Herudover regnes med øvrige budgetforbedringer på 1 mia.kr. Forslaget skal danne grundlag for forhandlinger den næste måneds tid med de øvrige partier i folketinget.

6. feb. Finanslovsforlig mellem Dansk Folkeparti og regeringen

Dansk Folkeparti og regeringen indgår forlig om finanslov 2002. Finanslovsforhandlingerne kom til at betyde, at der skal spares mindre på uddannelserne, og at den i forvejen forbedrede barselsorlov nu kan strække sig til 66 uger, dog på en lavere sats.

Hovedelementerne i finanslovsforliget:

Sygehuse: Flere behandlinger på sygehusene og frit valg på sundhedsområdet. Sygehusene får tilført 1,5 mia. kr. til kortere ventelister. Pengene vil gå til de amter der sørger for højere aktivitet på sygehusene. Der indføres også frit sygehus valg så patienten kan vælge mellem privathospital eller

behandling i udlandet, hvis det offentlige ikke kan tilbyde behandling inden to måneder.

Ældre: De ældres skal sikres et generelt løft i ældreplejen og tilføres 500 mio. kr. (Ældrepakken). De ældre skal også have et frit valg i forhold til hvilken type hjemmehjælp de ønsker og frit valg i valg af plejehjem. Den ældre skal sikres ret til at få sin ægtefælle med. Selvejende ældreboliginstitutioner får tilført 75 mio. kr. til forbedringer.

Den omstridte dødepakke bliver ophævet. Det betyder at der udbetales social pension i tre måneder til den efterladte ægtefælle ved dødsfald når begge ægtefæller modtager social pension. Det koster 160 mio. kr.

En pulje på 150 mio. kr. skal bruges til forskellige sociale forbedringer.

Pensionisternes varmetillæg forbedres med et standardfradrag på ti pct. fra 1. januar 2003.

Barsel: Barselsorloven forlænge til 52 uger for fulde dagpenge, og den gøres mere fleksibel så en del af den kan udskydes. Det bliver også muligt at forlænge barselsorloven med 14 uger på en lavere sats. Forældreorloven afskaffes. Børn født mellem 1. januar 2001 og til lovens vedtagelse kan frit vælge mellem gammel og ny ordning.

Forskning og it: Regeringen vil bruge 400 mio. kr. ekstra på forskning og it. Finansieres med midler fra såkaldte UMTS-penge, der stammer fra auktionen over mobillicenser.

Pensionsopsparring: Den særlige pensionsopsparring på 1 pct. laves om til en individuel pensionsopsparring, og det bliver muligt at sætte pengene andre steder end hos ATP. I dag får alle udbetalt det samme beløb. Fremover får den enkelte lønmodtager udbetalt sit eget bidrag plus forrentning.

Erhverv: En erhvervspakke på 500 mio. kr. skal forbedre erhvervslivets konkurrenceevne. Blandt elementerne er mere lempelige kredittider for moms og en højere momsgrænse, så flere små virksomheder kan undlade at lave momsregnskab. Det skal også gøres mere attraktivt for virksomhederne at få en del af lønnen udbetalt i aktier.

Forsvar: Sammen med forsvarsforligspartierne S, R og KrF vil regeringen søge enighed om at bruge 750 mio. kr. over to år fra Miljø, Freds- og Stabilitetsreserven til forsvarets internationale opgaver.

Sociale forbedringer: Den såkaldte satspulje på i år 140 mio.kr. målrettet til sociale forbedringer skal udmøntes sammen med statsuljepartierne S, R, SF og KrF.

BESPARELSER:

Staten: I forhold til finansloven for 2001 skal der effektiviseres i staten. Der er indregnet en budgetforbedring i årene 2002-2005 på 1, 3, 5 og 7 pct. i forhold til det forudsatte niveau. Politi og forsvar er fritaget for disse besparelser.

Der spares 2,2 mia. ved at afvikle eller skære i en række puljer og tilskud. Statstilskuddet til hjemmehjælp bliver skåret ned til halvdelen. Tilskuddet til rengøring nedsættes fra 50 til 40 pct. og tilskud til alt andet falder væk.

Ulandsbistand og miljøstøtte til ulandene skal bidrage med 1,5 mia.

Ekstrabesparelsen på uddannelsesområdet på 650 mio. kr., som VK-regeringen havde lagt oven i SR-regeringens forslag

fra august, er taget af bordet. De 650 mill. kr. findes i stedet på statens reserver.

21. feb. Forlig for 650.000 offentligt ansatte

Forhandlingerne om en ny overenskomst for 650.000 lærere, sygeplejersker, pædagoger og andre ansatte i amter og kommuner sluttede tirsdag med et forlig. Der bliver tale om et tre-årigt forlig, og lønmodtagerne får to ekstra feriedage. Forliget går ud på en generel lønstigning på 5,55 procent over tre år, hvilket er en reallønstigning, hvis skønnet om en samlet inflation på 5,1 procent holder. 1,87 procent af den samlede lønsum øremærkes til lokale lønforhandlinger.

20. mar. Finansloven for 2002 vedtaget

Med 98 stemmer mod 10 vedtog Folketinget finansloven for 2002. Samtlige af Folketingets partier på nær SF og Enhedslisten stemte for loven. (nr. 70, 2002)

14. jun. Aftale mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om kommunernes økonomi

Aftalen for 2003 er den første aftale efter 4-årsaftalen, som udløber med udgangen af 2002 og den første aftale efter regeringsskiftet i november. Forhandlingssituationen har derfor også været en anden end i de seneste år.

Hovedtemaet i dette års forhandlinger har været spørgsmålet om udgangspunktet for beregning af vækstrammen samt vækstrammens størrelse. Af andre centrale forhandlingstemaer kan nævnes anlægsniveau og lånemuligheder til især folkeskolebyggeri, overensstemmelse mellem signaler og vækstramme og kommunale frihedsgrader. Herudover har et helt særskilt forhandlingstema været folkeskolen.

Aftalen levner ikke plads til serviceudvidelser i KL-kommunerne set under ét, og de kommunale skatter skal holdes i ro i 2003. Hvis man i en kommune ønsker at hæve serviceniveauet på enkelte områder, kan det kun ske gennem en omprioritering. Med aftalen er der skabt mulighed for at imødegå det demografiske udgiftspres for kommunerne under ét næste år. Men aftalen vil betyde, at der vil være kommuner, som næste år må igennem alvorlige besparelser.

14. jun. Aftale mellem regeringen og Amtsrådsforeningen om amternes økonomi i 2003

Med aftalen er regeringen og amterne enige om en klar prioritering af sundhedsområdet, som i alt får tilført godt 1,2 mia. kr. mere i 2003 – heraf 750 mill. kr. til udbygning på sygehusområdet og 500 mill. kr. til dækning af stigende medicinudgifter. Med aftalen bidrager amterne til at overholde skattestoppet, hvilket indebærer at udskrivningsprocenten holdes uændret i 2003.

1. jul. Danmark overtager EU-formandskabet

Danmark er formandskabsland for den Europæiske Union fra den 1. juli til den 31. december 2002. Det danske formandskabs hovedprioritet er at afslutte udvidelsesforhandlingerne med op til ti nye medlemslande. De 13 kandidatlande er Bulgarien, Cypern, Estland, Letland, Litauen, Malta, Polen, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet, Ungarn og Tyrkiet. Det danske formandskab vil også prioritere en række andre vigtige spørgsmål på EU's dagsorden, herunder frihed, sikkerhed og retfærdighed, bæredygtig udvikling, sikre fødevarer og globalt ansvar.

10. jul. Laveste aktiekurser på Wall Street i fire år

De seneste aktiekursfald er kommet efter, at teleselskabet Qwest Communications kom i myndighedernes søgelys i den seneste af en række erhvervsskandaler i USA. Tidligere på året er giganter som Enron, WorldCom, Merck og Xerox kommet i søgelyset på grund af omfattende regnskabssvindele.

20. aug. Århundredets oversvømmelse i Europa

Centraleuropa plages i disse dage af omfattende oversvømmelser. Især Østrig, Tjekkiet, Slovakiet og Tyskland er hårdt ramt af særdeles voldsomme regnskyl, som har bevirket stærkt stigende vandstande i bl.a. floderne Donau, Elben og Molda og gennembrud af mange dier. Flere store byer er plaget af de alvorlige oversvømmelser herunder Prag og Dresden. Eksperters anslår, at der alene i Tyskland er ødelæggelser for ti milliarder euro.

27. aug. Forslag til Finanslov 2003

Finansministeren fremsætter lovforslag nr. 207 af 27. august til finanslov for finansåret 2003.

19. okt. Irsk ja til Nice-traktaten

De irske vælgere godkender Nice-traktaten ved folkeafstemningen. Nice-traktaten er EU's udvidelsestraktat og det vil derfor nu være muligt at afslutte udvidelsesforhandlingerne på EU-topmødet i København i december måned.

24-25. okt. Møde i Det Europæiske Råd

Det Europæiske Råd beslutter, at tiltrædelsesforhandlingerne afsluttes med 10 lande [Cypern, Estland, Letland, Litauen, Malta, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn] i år. Det danske formandskab vil nu fortsætte optagelsesforhandlingerne, som for de 10 første landes vedkommende søges afsluttet forud for Det Europæiske Råds møde i København til december.

Ansøgerlandene får fra 2004 adgang til 25 pct. af den direkte landbrugsstøtte. Det indføres derefter med årlige hop på 5 pct. frem til og med 2007. Herefter justeres med 10 procentstigninger indtil de nye medlemsstater i 2013, når det støtteniveau, der til den tid er gældende i det nuværende EU.

Indfasningen vil finde sted inden for en ramme af finansiell stabilitet, hvor de samlede årlige udgifter til markedsrelaterede udgifter og direkte betalinger i et EU med 25 medlemsstater – i perioden 2007-2013 ikke må overstige det beløb i faste priser, der blev fastsat som loft for udgifterne i 2006. Det samlede nominelle beløb skal holdes under dette 2006-tal forhøjet med 1 pct. om året.

3. nov. Aftale om finansloven for 2003

Regeringen og Dansk folkeparti indgår aftale om finanslov 2002. Finansloven for 2003 er et kludetæppeforlig der består af en række delaftaler med forskellige politiske partier. Den samlede økonomiske politik bygger på tre overordnede målsætninger: Fortsat nedbringelse af den offentlige gæld, skattestoppet skal overholdes, og at der fortsat skal føres en stram finanspolitik på grund af den økonomiske situation, herunder særligt et presset arbejdsmarked.

Her bringes nogle af de centrale elementer i finanslovsaftalen:

Personlige tillæg for pensionister: Som en sidste brik i finanslovspuslespillet blev indgået aftale mellem VK-regeringen og Dansk Folkeparti om flere penge til pensionisterne næste år. Pensionister, der kun har folkepensionens grundbeløb og pensionstillæg, får i 2003 en engangsydelse før

skat på 5.000 kr. Den samlede udgift skønnes til 420 mio. kr. VK-regeringen og Dansk Folkeparti indgik desuden en aftale, der skal sikre økonomisk vanskeligt stillede pensionister tilskud til briller, tandproteser og fodbehandling. Udgiften skønnes at udgøre 97 mio. kr. i 2003.

Afgifter på spiritus og cigaretter sænkes: Afslutningsvist blev regeringspartierne og Dansk Folkeparti også enige om at sænke afgifterne på spiritus og cigaretter svarende til 43,75 kr. pr. flaske spiritus og 4 kr. pr. pakke cigaretter i forbindelse med ophøret af 24 timers reglen pr. 1. januar 2004. Desuden sænkes sodavandsafgiften svarende til 62,5 øre/liter.

Forbedrede rammer for iværksættere: En af de andre brikker i det sidste forlig er at der afsættes 50 mio. årligt over de kommende fire år til initiativer, der skal forbedre rammerne for iværksætterne i Danmark. Formålet er at styrke den danske iværksætterkultur, administrative lettelser, bedre erhvervsservice/iværksætterkultur, samt nemmere adgang til finansiering af start og udvikling af egen virksomhed.

Flere i arbejde: Et bredt forlig om en arbejdsmarkedsreform der blev indgået mellem regeringen, Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti. Jobplanen skal gøre aktiveringen mere målrettet. For at gøre det mere attraktivt at gå fra kontanthjælp til arbejde bliver der lagt loft over kontanthjælpen plus andre offentlige tilskud.

Trafikforlig: Forlig med Dansk Folkeparti, der sikrer 360 mio. kr. til forbedringer af jernbanenet og til vedligeholdelse af motorveje. Finansieres via fjernelse af tilskud til billetter og det bliver derfor fremover dyrere at køre med bus og tog.

Værftsstøtte: Forlig med alle folketingets partier om statsstøtte til skibsbyggeri på 325 mio. kr. EU's betingelse for at acceptere at der gives statsstøtte er, at Danmarks Skibskreditfond betaler et tilsvarende beløb.

Boligpakke: 1 mia. kr. ekstra til ungdomsboliger over fire år. Også flere penge til handicapboliger og til almindelige familieboliger. Der forventes at blive etableret omkring 4.000 nye lejerboliger og 2.500 nye taglejligheder over de næste fem år. Forliget blev indgået mellem regeringen, Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Kristeligt Folkeparti.

Finansiering:

- 150 mio.kr. overføres til statskassen fra Arbejdsmarkedets feriefond
- DONG afdrager ekstraordinært på statslån: 400 mio. kr.
- Overførsel af 300 mio. kr. fra Hypotekbankens reserver til statskassen.
- Nedtrapning af partistøtten: 2,5 mio. kr.
- Forbedring af landbrugets konsulentordning droppes: 20 mio. kr.
- Endelig nedskrives den generelle reserve til uforudsete udgifter fra 500 mio. kr. til 125 mio. kr., hvilket giver: 375 mio. kr.

9. dec. Finansloven for 2003 vedtaget

Med 101 stemmer mod 11 vedtog Folketinget finansloven for 2003. Samtlige af Folketingets partier på nær SF og Enhedslisten stemte for loven. (L1, 2002)

12.-13. dec. EU-topmøde i København

På Det Europæiske Råds møde blev tiltrædelsesforhandlingerne for optagelsen af Cypren, Estland, Letland, Litauen, Malta, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn i EU afsluttet. EU kan nu se frem til at byde de ti nye lande velkommen, som fuldgældige medlemmer fra den 1. maj 2004 - under forudsætning af, at der ved de folkeafstemninger, der nu skal afholdes i de ti lande opnås tilslutning om optagelse i EU. Udvidelsen kommer de første tre år til at koste 305 milliarder kroner eller 190 kroner pr. indbygger i de nuværende EU-lande.

2003

27. feb. Skattereform forelægges

Regeringen fremlægger lovforslag om lavere skat på arbejdsindkomst.

8. mar. Folkeafstemning om medlemskab af EU - Malta

54 pct. stemte ja, 46 pct. nej

20. marts USA indleder angreb på Irak

USA har samlet en koalition af 45 lande, herunder Danmark, som er villige til at støtte eller deltage i en amerikansk-ledet aktion mod Irak. USA formåede dog ikke, at opnå bred støtte i FN-regi inden iværksættelsen af angrebet på Irak. Lande, som Tyskland, Frankrig og Rusland, er ikke med i koalition, fordi de ville give Saddam Hussein en længere tidsfrist til en afvæbning af landet. Krigen har været forestående gennem længere tid, og forud for angrebet har været en lang periode med diplomatiske tovtrækkerier i FN-regi for at opnå enighed om, hvilke sanktioner, der skulle iværksættes over for Irak, der ikke har levet op til FN's krav om en afvæbning af landet.

23. mar. Slovenien stemmer ja til medlemskab af EU

89 pct. stemte ja, 11 pct. nej.

12. apr. Ungarn stemmer ja til medlemskab af EU

84 pct. stemte ja, 16 pct. nej.

1. maj Den militære krig i Irak er slut

Den militære krig i Irak er slut - USA og dets allierede sejrede. Det sagde USA's præsident, George W. Bush, da han afsluttede seks ugers Irak-krig. Koalitionsstyrkerne skal nu være med til at sikre og genopbygge landet, og jagten på masseødelæggelsesvåben og de tidligere irakiske ledere fortsætter.

11. maj Litauen stemmer ja til medlemskab af EU

91 pct. stemte ja, 9 pct. nej. Valgdeltagelsen blev 64 pct.

17. maj Slovakiet stemmer ja til medlemskab af EU

92 pct. stemte ja, 8 pct. nej.

4. juni Skattereformen vedtaget

Og efter at have ført forhandlinger med folketingets partier er der indgået en aftale med Dansk Folkeparti.

- Antallet af skatteydere, der skal betale mellemskat på 6 pct. halveres fra 1,8 mio. til 900.000 personer.
- Mellemskattegrænsen forhøjes hvert år med 12.000 kr. fra 2004 til 2007. I 2007 er mellemskattegrænsen således forhøjet med i alt med 48.000 kr.
- Der indføres et beskæftigelsesfradrag som øger gevinsten ved at arbejde med op til ca. 2.300 kr. årligt. En besparelse af denne størrelse gælder dog kun for ind-

komster på 270.300 kr. eller højere. Ved en indkomst på eksempelvis 180.000 kr. vil besparelsen være af størrelsesordenen 1.500 kr.

- Regeringen vil ikke røre ved niveauet for overførselsindkomster.
- Regeringen finansierer skattelettelsen på ca. 10,5 mia. ved at sænke niveauet for væksten i det offentlige til 0,7 pct. i 2004 og 0,5 pct. i 2005.

Lovforslaget blev vedtaget med 60 stemmer (V, DF og KF) mod 42 (S, SF, EL og KRF); 5 (RV) stemte hverken for eller imod. (L219, 4. juni 2003)

8. jun. Polen stemmer ja til medlemskab af EU
77 pct. stemte ja, 23 pct. nej.

11. jun. Nordisk aftale om fælles kamp mod finanskriser
Centralbankerne i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indgår en aftale om fælles håndtering af fremtidige finansielle og valutatiske kriser.

13. jun. Aftale om kommunernes økonomi i 2004
Aftalen mellem regeringen og Kommunernes Landsforening har primært fokus på økonomi og indeholder ikke nye bånd på den kommunale opgaveløsning. Der er indgået aftale om en realvækst på 875 mio. kr., svarende til 0,7 pct. i 2004. Det er en stram vækstramme, der ikke vil give plads til generelle forbedringer i den kommunale service, bl.a. pga. af en forventning om et stigende antal skolebørn og flere ældre. Forbedringer på serviceområdet skal derfor finansieres gennem omprioriteringer og effektiviseringer. Aftalen giver endelig plads til en række forbedrede lånemuligheder for kommunerne, fordi der fortsat er et stort anlægsbehov på især folkeskoleområdet.

14. jun. Aftale om amternes økonomi i 2004
Amtsrådsforeningen har indgået aftale med regeringen om amternes økonomi i 2004. Aftalen giver plads til en samlet realvækst i amternes nettodriftsudgifter på 1,35 mia. kr. eller 1,7 pct. Heraf går 700 mio. kr. til sundhedsvæsenet, 400 til socialområdet og uddannelse og knap 250 til medicin. Aftalen giver endelig plads til en række forbedrede lånemuligheder for amterne.

15. jun. Tjekkiet stemmer ja til medlemskab af EU
77,3 pct. stemte ja til EU-medlemskab og 22,7 pct. stemte nej. Valgdeltagelsen var på 55,2 pct.

2. jul. Rekordstor valutabeholdning
Danmarks valutareserver vokser i juni med 5,1 mia. kr. til ny historisk rekord: 233,8 mia. kr. ultimo juni. Valutabeholdningen er fordoblet siden sommeren 2001.

13. aug. Norsk rentesænkning
Norges centralbank sænker renten med et helt procentpoint til 3 pct. Det er sjette rentesænkning i Norge på et år, hvor renten i alt er nedsat fra 7 til 3 pct. Resultatet har bl.a. været en tilsigtet svækkelse af den norske krones kurs og dermed en styrkelse af Norges konkurrenceevne.

13. aug. Beslutning om tyske skattelettelser
Den tyske regering beslutter at gennemføre en skattereform, der indebærer skattelettelser. Formålet er at sætte skub i tysk økonomi og beskæftigelse.

26. aug. Forslag til finanslov for 2004
Finansministeren fremsætter lovforslag nr. L 229 til finanslov for året 2004. Forslaget opererer med et uændret overskud på statsfinanserne på 5,3 mia. kr. Finanslovsforslaget ventes sammen med de indgåede kommuneaftaler for 2004 at bidrage til en forøgelse af den økonomiske aktivitet i Danmark svarende til 0,4 pct. af BNP.

27. aug. Supplerende regeringsgrundlag
VK-regeringen fremlægger et supplerende regeringsgrundlag med titlen "Vækst, velfærd, fornyelse II" som i en lang række punkter beskriver de initiativer og lovforslag, regeringen vil tage i den resterende del af valgperioden.

14. sep. Sverige siger nej til euroen
Ved en folkeafstemning siger 56,1 pct. af de afgivne stemmer nej til euroen, mens 41,8 pct. siger ja, 2,1 pct. stemmer blankt. Valgdeltagelsen lå på 81,2 pct. Den svenske centralbankchef siger, at den hidtidige pengepolitik med flydende kronekurs fortsætter.

14. sep. Estland siger ja til medlemskab af EU
Ved en folkeafstemning i Estland siger 66,9 pct. af stemmerne ja til EU-medlemskab. Valgdeltagelsen var på 63 pct. EU-medlemskabet træder i kraft 1. maj 2004.

20. sep. Letland siger ja til medlemskab af EU
Som det sidste af de baltiske lande siger Letland ja til EU-medlemskab ved en folkeafstemning, hvor 67 pct. af stemmerne siger ja til EU. Valgdeltagelsen var på 73 pct.

4. okt. Møde i Det Europæiske Råd
Ved et ekstraordinært møde i Rom indledes den regeringskonference, som på grundlag af et udkast fra EU-Konventet skal nå til enighed om en ny forfatningstraktat for EU. Regeringskonferencen skal tage stilling til i alt 465 artikler i forfatningsudkastet, der bl.a. foreslår en beskæring af medlemslandenes vetoet og en ændret opbygning af EU-Kommissionen.